

RECENSIE

Branoul is weer een heerlijke zwijnenstal

De inauguratie van Donald Trump in 2016 bracht Manon Barthels tot een beestachtig goede bewerking van 'Animal Farm' voor Branoul. Helaas is er nu alle reden voor een reprise van deze dystopische klassieker.

Door Floor de Booy

Inspiratie kan op de raarste momenten komen. Manon Barthels, de vaste toneelschrijfster van Branoul, werd fysiek onwel bij het zien van de eerste inauguratie van de Amerikaanse president Donald Trump. Toen ze terugkwam van het toilet, riep ze: 'Hij lijkt wel een varken. We gaan 'Animal Farm' spelen.' En zo geschiedde.

Het was een goede beslissing om de klassieker van George Orwell van stal te halen. De Britse toneelschrijver en journalist schreef de satirische parabel waarin dieren de hoofdrol spelen in 1945. Hij zinspeelde overduidelijk op de toenmalige Sovjet-Unie onder Stalin. Enkele personages zijn identificeerbaar als historische figuren: Majoor zou Lenin zijn, Napoleon is dan Stalin en Snowball is Trotski. Maar het verhaal, over de dieren van een boerderij die in opstand komen tegen de boer die ze uitbuit, is zo universeel dat je er alle dictaturen van de afgelopen tachtig jaar in kunt zien.

Aanstekelijk

Dat maakt het ook zo aantrekkelijk voor een theaterbewerking. En die is bij de acteurs van Branoul wederom in goede handen. Net als de vorige keer speelt Bob Schwarze de rol van Ma-



Het spelplezier spat eraf bij de vijf acteurs. | Foto: Paulien Versluis

jaar. Hij doet dat vol overgave, met huid en haar. Je krijgt bijna zin om zelf de barricaden op te

Het goede van deze 'Animal Farm' is dat ie de actualiteit op de hielen zit

gaan om te strijden tegen die verschrikkelijke mensen. Zijn opruiende, populistische leu-

zen werken aanstekelijk: "Vier poten zijn goed, twee poten zijn slecht." Voor je het weet, zit je ze mee te scanderen.

Het Animalisme – de leer die de dieren van 'Animal Farm' verenigt – heeft naast een vlag en een hymne natuurlijk prachtig mooie idealen. Maar zoals altijd bij doctrines, delven goede bedoelingen als eerste het onderspit. 'Alle dieren zijn gelijk,' krijgt al gauw de toevoeging: 'Maar sommige zijn meer gelijk dan andere.'

Het is de gevleugelde zin die het boekje van Orwell – het telt maar 100 pagina's en was daarom lange tijd populair op de

Engelse leeslijst van middelbare scholen – in één zin samenvat. Je vraagt je tijdens de voorstelling af of Trump het gelezen heeft. En Poetin. Als ze het al kennen, vegen ze er waarschijnlijk hun kont mee af terwijl er gesprekken worden gevoerd over 'vrede' in Oekraïne.

Het goede van deze 'Animal Farm' is dat ie de actualiteit op de hielen zit. Barthels heeft voor de reprise kleine veranderingen in de tekst doorgevoerd. Er is meer ruimte om in te kunnen spelen op de actualiteit. De vermeende Hitlergroet van Musk zit erin en Napoleon zit aan de lopende band decreten te teke-

nen. Die herkenning werkt op de lachspieren. En dat is maar goed ook, want het beeld in de spiegel die dit stuk de mensheid voorhoudt is eigenlijk om te huilen.

Vakmanschap

Waar je ook vrolijk van wordt, is het spelplezier van de vijf acteurs. Dat spat eraf. Knap werk, zeker als je weet dat ze het in drie weken voor elkaar kregen – waarvan een van de acteurs ook nog een week ziek was. Met hun vakmanschap en ervaring komen ze heel ver. En waar bij de première het spel soms nog een beetje dun is, zorgen de livemuziek en de soundscape van Roeland Drost in combinatie met het videodecor van Raymond van Melzen ervoor dat je op het puntje van je stoel blijft zitten.

Het is sowieso een wonder dat Branoul dit theaterseizoen open is. Ik was afgelopen zomer bij een benefietvoorstelling die Bob Schwarze en Sijtze van der Meer speelden in een bloedhete Scheveningse achtertuin. Toen stond – voor de zoveelste keer – het voortbestaan van het theater in de Maliestraat op het spel. Een schande dat Branoul, dat zijn urgentie toch al ruimschoots bewezen heeft, keer op keer aan een zijden draad hangt.

Hoe dan ook: deze reprise van 'Animal Farm' heeft vaart en blijft een beleving die de moeite waard is. Een aanrader voor iedereen die de voorstelling de vorige keer gemist heeft.

'Animal Farm', Branoul Producties, gezien op vrijdag 14 februari (première), nog te zien tot en met zondag 16 maart, 14.30 of 20.15 uur, Theater Branoul. Meer informatie: www.branoul.nl

JAZZ

DE BARITONS VAN RIK EN GERRY

De baritonsax is in de jazz onderbelicht. De meeste fatsoenlijke jazzorkesten hebben uiteraard een bariton bij de blazers. Maar als solo-instrument hoor je hem te weinig. Zoek wereldwijd naar de Grote Namen en je komt bij een stuk of tien baritonsterren terecht. Zoals Serge Chaloff, Cecil Payne, Pepper Adams en Gerry Mulligan.

In Murphy's Law staat (zaterdag 22 februari, 21.00 uur) gelukkig weer eens een Nederlandse baritonsaxofonist van allure: Rik van den Bergh. Hij was een tijdje niet in Den Haag, ik heb het althans met zijn laatste cd, 'Is That So?' van een paar jaar geleden moeten doen. In Murphy's Law is hij te gast bij het trio van gitarist Martien Oster. Een fijne gitarist die jaren in het buitenland speelde (Zwitserland, Hongarije), en die op zijn site (www.martienoster.nl) leuke opnames heeft met Dr. Lonnie Smith (de man met de tulband achter het hammondorgel), Mike LeDonne en Vincent Herring.

Zoals gebruikelijk: aardig wat jazz in Murphy's. Een dag eerder (vrijdag 21 februari, 21.00 uur) de maandelijkse sessie van Murphy's Swing Band, het collectief van pure swing-genieteners waarin Erik Ineke stevast aanschuift achter de trommels. Op zaterdag 1 maart (21.00 uur) bij Murphy's Law twee andere liefhebbers, nu van het Zuid-Amerikaanse: ChoroSamBassaNova met Durk Hijma, op de violão, de tiensnarige Braziliaanse gitaar, en Ronald Bergman met zang, fluit en percussie. Na hun optreden ruimte voor een jamsessie.

Ik schreef eerder hoe belangrijk de horeca is voor het Haagse jazzleven. Want podia met een grote P bieden er maar bar weinig ruimte voor. Vandaar mijn aangename verrassing toen ik het bericht kreeg dat ProJazz op de Prinsengracht 8 een nieuw podium creëert, genaamd GR8. Prinsengracht, met zijn jazzverleden in Koorenhuis en wijlen Pannonica. Komt de jazz er echt terug? Nader inzien van het bericht bracht twij-

fels. ProJazz adverteert regelmatig met de slogan 'ProJazz – de stad als podium', maar daar heeft de stad nooit erg veel van gezien. Ze noemen zich een 'toonaangevende organisatie voor hedendaagse jazz in

Ik wens ze succes, juich niet, maar wacht af

Den Haag'. Ook al een vraagteken: er komt méér toon van Podium De Nieuwe Kamer. GR8 gaat samenwerken met het Paard, maar dat deed ProJazz al. Met spaarzame optredens van niet-Haagse musici waarin popinvloeden de toon aangaven. Kortom: ik wens ze succes, juich niet, maar wacht af.

Toch nog één podium deze week. Dat van het Scheveningse Muzee, waar

trompettist Michael Varekamp maandelijks zijn '100 jaar jazz op Scheveningen'-sessies houdt. Op zondag 23 februari (15.30 uur) staat de Cool Jazz er centraal. De destijds nieuwe stijl van Miles Davis, Chet Baker, Gerry Mulligan en Stan Getz. Varekamp heeft daarbij steun van Rolf Delfos, die alle saxen beheerst en zich nu stilistisch gaat bewegen tussen Mulligan en Getz. Varekamp zelf speelt en vertelt zoals gebruikelijk. Inclusief mooie anekdotes. Eén hoorde ik al van hem. Over baritonsaxofonist Mulligan. Varekamp kondigde hem aan tijdens North Sea Jazz destijds. Hun conversatie bleef beperkt tot een terechtwijzing. Over de uitspraak van de naam van de saxofonist. Mulligan voegde Varekamp kort maar krachtig toe: 'Make sure it's Garry, not Jerry'. Ik moet bekennen dat ik het dus ook al jaren fout zeg.

Bert Jansma